

USTAWA

z dnia 26 października 1982 r.

o postępowaniu wobec osób uchylających się od pracy.

Art. 1. Obywatel polski — mężczyzna, który ukończył 18 lat, a nie ukończył 45 lat, jeżeli co najmniej przez okres trzech miesięcy nie pozostaje w stosunku pracy lub nie pobiera nauki w szkole, a także nie jest zarejestrowany w organach zatrudnienia jako poszukujący pracy w trybie pośrednictwa pracy, jest obowiązany zgłosić się do terenowego organu administracji państwowej stopnia podstawowego, właściwego ze względu na miejsce swego pobytu stałego lub czasowego, zwanego dalej „organem administracji”, i złożyć temu organowi wyjaśnienia co do powodów pozostawania bez pracy bądź niepobierania nauki.

Art. 2. Obowiązek określony w art. 1 nie dotyczy:

- 1) emerytów i rencistów,
- 2) inwalidów zaliczonych do jednej z grup inwalidów,
- 3) rolników prowadzących indywidualne gospodarstwo rolne oraz członków ich rodzin zatrudnionych w tym gospodarstwie, a także członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych,
- 4) rzemieślników wykonujących rzemiosło na podstawie wymaganego uprawnienia, a także członków ich rodzin objętych ubezpieczeniem społecznym,
- 5) osób prowadzących udokumentowaną działalność zarobkową na własny rachunek,
- 6) osób prowadzących działalność lub twórczość kulturalną, literacką, oświatową, naukową, publicystyczną,
- 7) osób korzystających z państwowych lub społecznych stypendiów,
- 8) uczestników ochotniczych hufców pracy,
- 9) duchownych i zakonników kościołów i związków wyznaniowych uznanych przez państwo,

10) osób pobierających zasiłki z ubezpieczenia społecznego,

11) osób ubezwłasnowolnionych całkowicie lub częściowo.

Art. 3. 1. Osoby, o których mowa w art. 1, organ administracji wpisuje do ewidencji.

2. Organ administracji odroczy wpisanie do ewidencji osoby pozostającej bez pracy lub nie pobierającej nauki w szkole przez okres dłuższy niż 3 miesiące, jeżeli zgłosiła się do organu administracji i złożyła wiarygodne wyjaśnienia, że pozostawanie bez pracy lub niepobieranie nauki w szkole jest spowodowane szczególnymi okolicznościami wynikającymi z jej stanu zdrowia albo warunków osobistych lub rodzinnych. W tym wypadku organ administracji wyznacza termin ponownego zgłoszenia się tej osoby w celu złożenia wyjaśnień lub zawiadomienia o podjęciu pracy lub nauki w szkole.

3. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych w porozumieniu z Ministrami: Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska, Obrony Narodowej oraz Spraw Wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady i tryb prowadzenia ewidencji.

Art. 4. 1. W razie wątpliwości co do wiarygodności wyjaśnień złożonych przez osobę, o której mowa w art. 1, organ administracji wszczyna postępowanie w celu wyjaśnienia przyczyn pozostawania bez pracy lub niepobierania nauki w szkole.

2. Organ administracji, za zgodą osoby, o której mowa w art. 1, może skierować ją na badania lekarskie lub psychologiczne w celu ustalenia stanu zdrowia oraz określenia rodzaju i stopnia przydatności zawodowej.

3. Organ administracji może wzywać osobę wpisaną do ewidencji do składania wyjaśnień dotyczących przyczyn pozostawania bez pracy bądź niepobierania nauki w szkole.

Art. 5. Osobie wpisanej do ewidencji, która nie pracuje lub nie pobiera nauki w szkole z przyczyn uznanych za społecznie usprawiedliwione, organ administracji udziela w razie potrzeby pomocy, zwłaszcza w podjęciu leczenia lub uzyskaniu środków utrzymania na zasadach określonych w odrębnych przepisach, albo zawiadamia organ lub instytucje właściwe do załatwienia spraw tej osoby.

Art. 6. Osobie wpisanej do ewidencji, która nie pracuje lub nie pobiera nauki w szkole z przyczyn uznanych za społecznie nie usprawiedliwione, organ administracji wskazuje miejsce pracy bądź udziela pomocy zmierzającej do podjęcia nauki, podniesienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych albo podjęcia pracy na własny rachunek przy uwzględnieniu miejscowych potrzeb.

Art. 7. Osoba wpisana do ewidencji, która mimo udzielenia pomocy w myśl art. 6 uporczywie uchyla się od podjęcia pracy lub nauki w szkole z przyczyn społecznie nie usprawiedliwionych i utrzymuje się ze źródeł nie ujawnionych lub sprzecznych z zasadami współżycia społecznego, podlega wpisaniu do wykazu osób uporczywie uchylających się od pracy, zwanego dalej „wykazem”.

Art. 8. 1. Wpisanie do wykazu następuje na podstawie decyzji organu administracji.

2. W toku postępowania o wpisanie do wykazu organ administracji ustala źródła utrzymania oraz warunki życia osoby, której postępowanie dotyczy.

3. W razie ustalenia okoliczności uzasadniających wszczęcie w stosunku do tej osoby postępowania karnego, w sprawach o wykroczenia, cywilnego, w sprawach zobowiązań podatkowych lub innego postępowania, organ administracji zawiadamia o tym właściwy organ.

4. Organ administracji może również zawiesić postępowanie na czas nie dłuższy niż 3 miesiące, jeżeli istnieją uzasadnione podstawy do przyjęcia, że osoba ta podejmie pracę lub naukę w szkole, a jej zachowanie nie ma demoralizującego wpływu na środowisko.

Art. 9. Decyzja o wpisaniu do wykazu może być zaskarżona do sądu administracyjnego na zasadach określonych w przepisach Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 10. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych w porozumieniu z Ministrami Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska, Obrony Narodowej oraz Spraw Wewnętrznych i po zasięgnięciu opinii właściwej komisji sejmowej, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady prowadzenia wykazu.

Art. 11. 1. Osoba wpisana do wykazu może być wzywana przez organ administracji w celu złożenia oświadczenia o źródłach utrzymania. Przepisy art. 8 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

2. W stosunku do osób wpisanych do wykazu właściwe organy podatkowe ustalają wysokość przychodów nie znajdujących pokrycia w ujawnionych źródłach i wymierzają należny podatek dochodowy.

3. Przy stosowaniu przepisu art. 8 ust. 9 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 r. o podatku dochodowym (Dz. U. Nr 53, poz. 339, z 1976 r. Nr 40, poz. 231 i z 1980 r. Nr 27, poz. 111) w odniesieniu do osób określonych w ust. 2 nie stosuje się kwoty wolnej od podatku dochodowego.

Art. 12. 1. O podjęciu pracy lub nauki w szkole osoba wpisana do wykazu jest obowiązana zawiadomić organ administracji w terminie 14 dni.

2. Jeżeli osoba, o której mowa w ust. 1, wykonuje pracę lub pobiera naukę w szkole nieprzerwanie przez okres co najmniej jednego roku, organ administracji, na wniosek tej osoby lub z urzędu, wykreśli ją z wykazu.

3. Do postępowania w sprawie wykreślenia z wykazu stosuje się odpowiednio przepisy art. 8 i 9.

Art. 13. 1. Osoby wpisane do wykazu mogą być zobowiązane do wykonywania robót na cele publiczne w wypadkach siły wyższej lub klęski stanowiącej poważne zagrożenie dla normalnych warunków egzystencji ogółu lub części ludności.

2. Wprowadzenie obowiązku, o którym mowa w ust. 1, następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, na czas trwania okoliczności określonych w tym przepisie — na terenie całego kraju lub poszczególnych województw.

3. Obowiązek ten powinien być niezwłocznie odwołany, gdy ustaną przyczyny, które uzasadniały jego wprowadzenie.

Art. 14. Obowiązek, o którym mowa w art. 13, polega na wykonywaniu określonych robót w grupach robót publicznych lub wyznaczonych miejscach.

Art. 15. 1. Łączny czas wykonywania robót na cele publiczne przez poszczególne osoby nie może przekraczać 60 dni w roku.

2. Dzienny wymiar robót nie może przekraczać 8 godzin na dobę.

3. W szczególnie uzasadnionych wypadkach dzienny wymiar robót może być przedłużony do 12 godzin na dobę, z wyjątkiem:

- 1) dni ustawowo wolnych od pracy,
- 2) wykonywania robót szczególnie uciążliwych,
- 3) wykonywania robót w warunkach szkodliwych dla zdrowia.

Art. 16. Osoby wykonujące roboty na cele publiczne korzystają ze świadczeń pieniężnych oraz świadczeń z ubezpieczenia społecznego na zasadach określonych przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia.

Art. 17. 1. Przepisów art. 11 oraz art. 13—16 nie stosuje się do osób wpisanych do wykazu, które podjęły i wykonują pracę lub naukę w szkole.

2. W razie powołania osoby wpisanej do ewidencji lub wykazu do czynnej służby wojskowej albo do spełniania zastępczo obowiązku służby wojskowej — wobec tej osoby nie stosuje się przepisów ustawy.

Art. 18. Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych w porozumieniu z Ministrami Administracji, Gospodarki Terenowej i Ochrony Środowiska, Sprawiedliwości, Obrony Narodowej oraz Spraw Wewnętrznych, w drodze rozporządzenia, określa tryb powoływania do wykonywania robót na cele publiczne, zasady i tryb zwalniania z tych robót, szczegółowe zasady ich wykonywania oraz orga-

nizację i regulamin grup robót publicznych, a także nadzór nad tymi grupami.

Art. 19. Terenowe organy administracji państwowej składają raz do roku właściwym radom narodowym informacje w sprawach określonych w niniejszej ustawie, w tym zwłaszcza o liczbie osób wpisanych do ewidencji i do wykazu oraz o formach pomocy udzielonej tym osobom.

Art. 20. Kto:

- 1) nie dopełnia obowiązku określonego w art. 1 albo
- 2) nie stawia się na wezwanie organu administracji w myśl art. 4 ust. 3,

podlega karze ograniczenia wolności do 3 miesięcy lub grzywny.

Art. 21. 1. Kto, będąc wpisany do wykazu osób uporczywie uchylających się od pracy, nie dopełnia obo-

wiązku stawienia się na wezwanie organu administracji w celu złożenia oświadczenia o źródłach utrzymania,

podlega karze ograniczenia wolności do roku lub grzywny.

2. Kto wbrew obowiązkowi podjęcia robót na cele publiczne bez usprawiedliwionej przyczyny nie zgłasza się w określonym terminie i miejscu albo uchyla się od wykonywania tych robót,

podlega karze ograniczenia wolności do lat 2 lub grzywny.

Art. 22. O ukaraniu na podstawie art. 20 pkt 1 zawiadamia się organ administracji. Prawomocne orzeczenie o ukaraniu stanowi podstawę do wpisania osoby ukaranej do ewidencji, o której mowa w art. 3 ust. 1.

Art. 23. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1983 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *H. Jabłoński*
Sekretarz Rady Państwa: *E. Duda*